

کنسرسیوم نفت و بدنای امینی

۱۰ آبان ۱۴۰۳ ساعت ۱۵:۲۰

در زندگی نامه سیاسی علی امینی، آلوده‌ترین برگی که او را برای همیشه بدنای ساخت و مهر وابستگی به غرب را بر پیشانی‌اش حک نمود، نقش وی در انعقاد قرار داد نفت با کنسرسیوم است.

در تشکیل قرارداد کنسرسیوم افراد زیادی دخیل بودند. در کنار حامیان شاه، چهره‌های مختلفی از جمله حامیان آریکا نیز قرار داشتند. علی امینی از جمله این افراد بود که تلاش زیادی را برای تامین منافع نفتی آمریکا در ایران به کار برد:

«پس از انجام مذاکراتی طولانی و پیچیده، قراردادی بین دولت ایران و کنسرسیوم بین‌المللی نفت تنظیم گردید که در سال ۱۳۳۳ به امضای دکتر علی امینی وزیر دارایی ایران و «هوارد پیچ» معاون ریاست هیات مدیره شرکت استاندارد نیوجرسی و نماینده کنسرسیوم رسید. مدت قرارداد چهل سال یک دوره ۲۵ ساله با حق تمدید در سه دوره پنج ساله بود قرارداد کنسرسیوم در سه موضوع اساسی که مورد اختلاف بین ایران و کمپانی نفت انگلیس و ایران هم بود، یعنی اعمال حاکمیت بر منابع ملی مدت قرارداد و تسهیم منافع با اصل ملی شدن صنعت نفت مغایرت داشت. با انعقاد قرارداد کنسرسیوم هدف اساسی ملت ایران که حاکمیت ملی بر منابع ملی خود بود حاصل نگردید و طبیعتاً دیگر اهداف نیز به تحقق نپیوستند. قرار داد ۱۳۳۳ کنسرسیوم طبیعتاً کوششی بود در راه تلفیق اصولی که کمپانی‌ها از آن دفاع می‌کردند، با اصولی که ایران در نتیجه ملی شدن نفت، خود را ملزم به رعایت آن‌ها می‌دانست تنها آن روز ایران در موقعیتی بسیار ضعیف قرار گرفته بود و بر عکس کمپانی‌ها در اوج قدرت خود بودند این بود که در مقام سازش بین اصول مورد نظر دو طرف کفه تراز و طبعاً به نفع طرف قوی‌تر چربید و شرکت ملی نفت ایران در برابر کنسرسیوم به صورت مالک و صاحبکاری درآمد که حقوق و اختیارات خود را به مباشر و کارگزار خود تفویض کرد. در زندگی نامه سیاسی علی امینی، آلوده‌ترین برگی که او را برای همیشه بدنای ساخت و مهر وابستگی به غرب را بر پیشانی‌اش حک نمود، نقش وی در انعقاد قرار داد نفت با کنسرسیوم است.»

منبع: رجال عصر پهلوی به روایت اسناد ساواک، علی امینی، تهران، مرکز بررسی اسناد تاریخی، ۱۳۷۹، صص ۱۸-۱۹

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۴۹۸۷۶/امینی-بدنای-نفت-کنسرسیوم>